

Jak jeść zdrowo ? – dieta w chorobie

W listopadzie 2020 Instytut Żywności i Żywienia podczas Kongresu Żywieniowego zmienił obowiązującą formę rekomendowanej Piramidy Zdrowego Żywienia i Aktywności Fizycznej połączoną z 10 Zasadami Zdrowego Żywienia na Talerz Żywieniowy wraz z zaleceniami i 3 krokami do zdrowia.

W nowych wytycznych w graficzny sposób ukazano jak powinien wyglądać odpowiednio skomponowany talerz. Jego połowę winny stanowić warzywa i owoce, ¼ produkty zbożowe – najlepiej pełnoziarniste i pozostałą część mięso, nabiał, jaja bądź ryby.

Rysunek Zalecenia Zdrowego Żywienia – Talerz Żywieniowy, PZH, IŻŻ, MZ, 2020

W dobrze zbilansowanej diecie powinno się unikać dużej ilości soli, mięsa czerwonego, tłuszczów zwierzęcych, pełnotłustych produktów nabiałowych, produktów zbożowych z mąki oczyszczonej, cukru, napojów gazowanych i słodzonych oraz gotowych słodczy i słonych przekąsek, żywności przetworzonej, fast-food i dań gotowych.

Dużo korzystniejsze dla zdrowia i bardziej preferowane, według najnowszych wytycznych, jest sięganie po produkty zbożowe pełnoziarniste, różnokolorowe warzywa i owoce, nasiona roślin strączkowych, chude gatunki mięsa i ryb, jaja, niskotłuszczowe produkty mleczne oraz zdrowe przekąski takie jak orzechy, nasiona, suszone owoce.

W obecnie obowiązujących wytycznych podtrzymano także istotną rolę regularnej aktywności fizycznej, która jest gwarancją utrzymania prawidłowej masy ciała i zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób dietozależnych.

Nie należy jednak zapominać, że wytyczne te zostały przedstawione dla osób zdrowych i każda występująca jednostka chorobowa wymaga konsultacji z lekarzem bądź dietetykiem, którzy indywidualnie zmodyfikują dietę i dostosują ją do występujących schorzeń.

Pojawienie się choroby nowotworowej jest sytuacją, w której konieczna jest modyfikacja diety. W większości przypadków w czasie leczenia zalecana jest dieta lekkostrawna, która ma wspomóc leczenie nie obciążając dodatkowo przewodu pokarmowego i całego organizmu zmagającego się z procesem leczniczym. Nie istnieje jednak dieta, która w pełni wyleczyłaby raka lub chroniłaby przed jego wystąpieniem.

Możliwe jest natomiast wsparcie pracy organizmu poprzez unikanie substancji i produktów o charakterze kancerogennym, zwiększających ryzyko powstawania mutacji i zmian prowadzących do nowotworzenia.

Kancerogeny fizyczne	Kancerogeny biologiczne	Kancerogeny chemiczne	Inne kancerogeny
<ul style="list-style-type: none"> • Promieniowanie jonizujące • Promieniowanie UV 	<ul style="list-style-type: none"> • HIV • <i>Schistosoma haematobium</i> • <i>Helicobacter pylori</i> • Wirusy onkogenne: <ul style="list-style-type: none"> ○ HHV-8 ○ HPV ○ HBV, HCV ○ EBV ○ HTLV-I ○ HTLV-II 	<ul style="list-style-type: none"> • Arsen • Azbest • Aminy aromatyczne • Benzen • Nikiel • Chlorek winylu • Leki alkilujące • Dietylostylbestrol • Oksymetolon • Rodniki • Substancje smoliste • Węglowodory aromatyczne • Nitrozaminy • Dioksyny • Mikotoksyny 	<ul style="list-style-type: none"> • Alkohol • Sól • Nadmierna ilość mięsa czerwonego i tłuszczów zwierzęcych • Dodatki do żywności • Konserwanty • Nikotyna • Otyłość

Pozytywne dla zdrowia może okazać się natomiast wprowadzenie do codziennej diety substancji i produktów, dla których w licznych badaniach, wykazano, że mogą one chronić komórki ludzkiego organizmu przed zmianami DNA prowadzącymi do uszkodzeń, mutacji i nieprawidłowości, które skutkują rozwojem nowotworu:

<ul style="list-style-type: none"> • Polifenoli, • Fitoestrogenów, • Błonnik pokarmowego • Wapnia i selenu 	<ul style="list-style-type: none"> • Witamin D, E, C, • Kwasów tłuszczowych omega-3 • Probiotyków, prebiotyków i synbiotyków
--	---